

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{ro}. 43.

12. Kwietnia 1824.

Wiadomości krajowe.

Okólnik

C. K. Rządu krajowego.

Ryciny na miedzi, na kamieniu, lub inne roboty drukarskie, przez krajowych artystów dla zagranicznych nakładców przedsiębrane, przełożone być mają Cenzurze krajowej przed onych zagranicę wysłaniem.

Były wypadki, że przepisy z d. 5. Października 1798 i 21. Października 1803, na mocy których, żaden C. K. poddany bez różnicy nie jest mocen, pismo jakowe zagranicę podawać do druku, któreby wprzód Cenzurze krajowej przełożone, i od téj drukowanie takowego, dozwolone nie zostało, do rycin na miedzi, na kamieniu lub innych robot drukarskich, przez artystów krajowych dla zagranicznych nakładców przedsiębranych, zastosowane nie były.

Lecz, że zamiar takowego zakazu widocznie rozciąga się na pomienione roboty, zwłaszcza, gdy mocą §. 68. ustawy o ciężkich przestępstwach policyjnych, przekroczenie przepisów cenzuralnych przy pismach rytym czyli sztychowanych, uważane jest zarówno z przekroczeniem przepisów cenzuralnych ustanowionych dla książek; widać przeto, że powyższy pomieniona różnica, pochodzi z oczywistego błędu.

W skutku więc dekretno wysokiej Kancelaryi nadwornej z d. 18. Grudnia r. z. do list. 38531 stanowi się za powszechne prawidło, że miedziosztucharze i tym podobni artyści obowiązani są rzeczy, które u nich dla kraju zagranicznego zrobione zostały, lub robione być mają, albo w rysunku, albowież na ich własne niebezpieczeństwo w pierwszym odcisku, przedłożyć Cenzurze krajowej do rozpoznania i pozwolenia, jeżeli takowe pozwolenie nastąpić będzie mogło.

We Lwowie d. 21. Lutego 1824.

(Podpisy.)

Uwiedomienie

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z dnia 20. Lipca 1823 i stosownie do przepisów najwyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820

nadał raczył Janowi Fichtner z Neutitschein, pięcioletny przywilej na wynalazek że on z syropu, który sposobem właściwym i korzystnym z owoców główkowych czyli bulwowych otrzymuje się, przyjemnie mocny, od piwa i wódki różniący się trunkiem pędzi. Co z tym dokładem ogłasza się, że wydział lekarski przeciw wykonywaniu niniejszego przywileju we względach zdrowia nie do zarzucenia nie znalazł, i że od C. K. nadwornej Kommissyi handlowej Janowi Fichtnerowi wykonywanie tego przywileju tylko pod warunkiem unikania wszelkiej kollizyi z prawami propinacyi, istnjącem w Czechach, Morawie, Szląsku i Galicyi, dozwolone jest.

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z d. 15. Listopada 1823 i stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820 raczył żonie kantorzysty handlowego Clair la Vigne mieszkającej nad Widenem w ulicy Allee Nr. 54, nadać 5letni przywilej na poprawę robienia kapeluszków dańskich i męskich różnobarwnych z rogu rybiego, trzciny, wierzby, ze słomy całkowitej lub dartej w szwajcarskie siedmiożdzblowe uploty, niemniej z innych do splatania zdolnych materyjów, któreto kapelusze częścią ze względu splatania, częścią przez mieszanie materyjów, w ogólności zaś tegością, lekkością i trwałością od wszystkich dotąd znanych różnią się.

Najjaśniejsza Pan raczył najwyższą uchwałą z dnia 15. Listopada 1823 stosownie do przepisów najwyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 nadać Janowi Rosa tkaczowi mieszkającemu w Brescia pięcioletny przywilej na wynalazek, że on machiny Jacquarta dorobienia materyj jedwabnych używaney, także do robot z przędzy, a osobliwie do robienia stołowej bielizny w paski, krzyżowo i atłaskowo tkaney z deseniami i figurami stosownie używa.

Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z d. 15. Listopada r. z. i stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820 raczył C. K. uprzywilejowanemu nadwornemu fabrykantowi obiciów papierowych Spörlin i Rahn w Gumpendorfie Nr. 290 mieszkającemu, nadać pięcioletny przywilej na wynalazek tak zwany dru-

karzni tęczowej, która co do istoty zasada się na tém: 1) za pomocą urządzenia mechanicznego, które do każdej prasy drukarskiej przymocowane być może, formami wypukło rznietemi za iednym wyciśnięciem, wybić różnobarbne wzory na iedwabiu bawełnie, wełnie owczej i na innych materyjach; 2) za pomocą przyrządzenia na równe zasady oparte, które przymocować można do znanych już prass na walcach i płytach, wytłaczać naraz różne wzory walcami i płytami w głąb rytemi. 3) Użyciem podobnego przyrządzenia do maszyny, zwanej *Pflarstschmaschine*, albotę wolną ręką tak na tężnych materyjach wszelkiego rodzaju, iakoteż na papierze wybić różnobarbne tła gładkie.

Nayiasniejszy Pan naywyższą uchwałą z dnia 15. Listopada r. b. raczył stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 nadadź Karolowi Galvani właścicielowi uprzywilejowanych fabryk papieru w Pordenone, Cordenons i Rorai w prowincyi Fryolu, mieszkającemu w Pordenone, pięcioletny przywilej na poprawę zasadzającą się na machinie, za pomocą której materyjał, do robienia papieru przeznaczony, solanem skwasorodnym na sposób bardzo łatwy, i w stosunku do innych dotąd znanych sposobów, znacznie tańszy, bieli się.

Nayiasniejszy Pan raczył naywyższą uchwałą z d. 15. Listopada 1823 stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820 nadadź Janowi Tamfort wstęgarzowi w Wiedniu, w Margarethen pod Nrm. 105 mieszkającemu, pięcioletny przywilej na poprawę robienia wstążek atlasowych lekko i mocno wypukłych z wrabianemi figurami, zwyczajną sadą podwojną na warstwie kołowym, które są daleko piękniejsze, a iednak nie droższe, iak zwyczajne wstążki tego gatunku.

— Z Wiednia d. 29. Marca. —

W przedsięwziętych dotąd 32 ciągnięciach losów dawnego procentowego długu Stanu wyciągniono zapisów długowych wykupionych podczas ciągnięcia przez powszechny fundusz umarzający i wymazanych z ksiąg kredytowych w ilości miliona 89347 ZR. 52 $\frac{4}{8}$ kr. rozmaitych procentów, albo licząc na kapitał $\frac{1}{2}$ 3 procentowy, w ilości: miliona 13810 ZR. 45 kr., którego prowizyie wynoszą 25345 ZR. 16 $\frac{1}{8}$ kr.

Ponieważ w skutku postanowień naywyższego Patentu z d. 21go Marca 1818, ile razy wykupione i z kredytowych ksiąg wymazane obligacyie, które zlosowane zostały dōyda do

ilości kapitałney w Summie miliona ZR. licząc po 3 $\frac{1}{2}$ od sta, zawsze oprócz wyciąganych zwykle każdego roku pięć rzędów, ieszcze Rząd ieden wyciągany być powinien, raz pierwszy więc zdarzy się przypadek nadzwyczajnego ciągnięcia albo uzupełniającego losowania iednego rzędu dawniejszego długu Stanu.

Losowanie to nastąpi d. 1. Kwietnia.

Wiadomości zagraniczne.

Indyie Zachodnie.

Cała Hiszpańska eskadra wysłana na odsiecz twierdzy St. Juan de Ulloa powróciła do Hawanny, zostawiwszy tylko ieden okręt wojenny i bryg ieden, dla odebrania, gdy będzie można z Alwarado Meksykańskich czóten pnszkarskich. Zdaie się przeto, że zapowiedziana dawniey ściśta blokada twierdz Alwarado i Tampico nie będzie do skutku przeprowadzona.

Zjednoczone Stany Ameryki północny.

W poselstwie Prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki północney, gdzie zawarty był wniosek postawienia marynarki Państw tych na stopię pokoju, znalazie się uwaga, że w przypadku wojny głównym zamiarem Stanów Zjednoczonych powinno być wstrzymanie nieprzyaciela na brzegach, co gdy się uda, cały kraj będzie zabezpieczony od napadu. Tym celem powinny być powystawiane warownie przy uściu rzek, w portach i w innych miejscach nad wstępami panującymi. Warownie takie wsparte bateriyami nie chybią zamierzonego celu, a sam ich widok odstraszy obce Mocarstwa od nderzenia na kraie Ameryki północney. Są iednakże w kraju tym drogi, które tak dalece są obszerne, że przez żadne sztańce lub bateryie nieprzystępnemi zrobione być nie mogą. Do takich należy zatoka Chasapeak, prawdziwa odnoga morska. Ale i tę zatokę można dostatecznie uzbroić, jeżeli nad czem iuż zamyślają, przy uściu rzeki James po obu iey brzegach mocne warownie wystawione będą, te, gdy nieprzyjaciel zbliżać się zechce, spoione będą łańcuchami, a za temi postawione zostaną okręty z bateriyami. W tedy z trudnością przyszłoby nieprzyjacielowi przemocą dostać się do zatoki, ale chociaźby i tego dokazał, wstrzymany iednak będzie w swoim pochodzie, a wojsko liniowe, milioie i ochotnicy będą mieli czas zgromadzić się i odpędzić nieprzyaciela.

W Mississippi umarł osłowiek ieden nazwiskiem la Fontaine, mający lat 137. Do

samej śmierci miał wszystkie zmysły w stanie najsłabszym.

Ameryka Hiszpańska.

Wiadomość o ukończeniu zatargów między byłym Prezydentem Peruwiańskim Riva Agüero i Rządem Państwa tego, na którego ozele stoi teraz Bolívar w tem należy sprostować, że Riva Agüero (który iak wielu donosiło, listował z Hiszpanami) przez rokosz iazdy swojej wraz ze swoimi zwolennikami pokonany i nwięziony został. Do Wyższego Peru na miejsce republikanckiego Jenerala Santa-Cruz zlitego przez Hiszpanów postano Jenerala Millera. Pod dowództwem Bolíwara zgromadzi się 15,000 wojska podzielonego na 5 dywizy. Wyruszy przeciw Hiszpanom do wyższego Peru. Mówią że 3000 Weteranów ma przybyć z Kolumbii do Peru.

List pisany z Limy pod d. 4tym Grudnia donosi, że ieszcze nie wiadomo, iaki los Bolívar obmyślał poymianemu Riva-Agüero. Zapewne będzie z krain wygnany. Bolívar stał z iedną częścią wojska w dolinach Jacya. Mówią że pod swoją władzą ma następującą siłę zbroyną: W Limie 5000 ludzi; nie dawno podbitą dywizyją Aquera złożoną z 3000 ludzi; oddział 3500 ludzi Jenerala Sucre; wojsko nowej wyprawy Chilyjskiej, złożone z 2500 ludzi, które d. 15go Prździelnika opuściło Valparaiso; szosątki dywizyi Santa-Cruz złożone ieszcze z 1500. Do tego liczyc należy także owe wyżwspomnione 3000 wojska weteranów Kolumbyjskich oczekiwanych przez Panamę.

Brazylia i Portugalia.

Listy handlowe d. 4go i 5go Marca pisane z Lizbony, które d. 18go nadeszły do Londynu, donoszą o okropnem zabójstwie popelnionem na Margrabi de Loul (albo Louce podług innych) Król. Szambelanie i W. Koniuszym koronnym po śmierci Margrabiego de Marialva. »Dwór (piszą w iednym z tych listów) udał się do Salvatierry, gdzie Król z córkami swoimi obciał przedzió dni ostatnie karnawału. Zwłoki Margrabiego znalezione leżące na podworzu w iedney części pałacu, która dawno już zgorzała i nie była więcey odbudowaną. Leżał ubrany w zupełnym mundurze, ze wszystkimi orderami, i miał dwie rany w głowie. Jakieś ostre narzędzie wbiadano mu do ust i wyciągnięto przez głowę, co dowodzi, że musiano go w leżący postawie mordować. Zwłoki znalezione d. 1go Marca, a ponieważ w nocy padał deszcz mocny a su-

kie Margrabiego nie zmoczone nie były, dowód, że dopiero po spelnionem zabójstwie zawleczono go na to miejsce. Wiadomość ta nie tylko w Salvatierra ale i w Lizbonie wiele sprawiła wrażenia.«

Hiszpania.

Monitor z dnia 26go Marca (który w Więdniu przez nadzwyczajną odebrano sposobność) zawięra, co następnie: »Odebrano wiadomości z Madrytu z d. 16. t. m. Król wydał do Ministeryum Woyny bardzo ważny w terażniejszych okolicznościach rozkaz. Rozstrzyga ón los wojskowych, służących w wojsku Konstytucyjnem, bądź takich, którzyie dobrowolnie opuścili, bądź których zabrano iako ięńców, albo o których zastrzeżono sobie w kaptulscyach. Jest to prawdziwa wojskowa amnestya i nie tylko, że jest głównem przebaczeniem wszystkich dawniejszych czynów, ale wyjąwszy, że ci wojskowi, ani w Madrycie, ani w zamkach Królewskich (*Sitios*) mieszkać nie mogą, pozwała im znou służyć w wojsku. W nię wyznaczono iaką nadal będą pobierali płacę; od Kapitana coraz wyżey półowę, a w niższych stopniach część trzecią. Wojskowa ta amnestya tajemnie przygotowywaną była w Radzie Ministeryalnęj a więcey, iak miesiąc pracowano nad nią w Radzie woienney złożonęj ze samych starych żołnierzy, którzy nie radzą podług namiętności i ducha stronnicego, wiedzieli o tem dobrze, że tak wielu ludzi nie można było przyprowadzać do rozpaczy. Spodziewać się należy, że potęy wojskowej amnestyi nastąpi nie za dluogo amnestya cywilna i tak wszystkie życzenia Króla i Xiążęcia Naczelnego Wódza o pomyślność i spokoynosc Hiszpanii spelnione będą.«

Gwiazda donosi z Madrytu pod d. 4tym Marca: »Rząd odebrał depesze z Hawanny z d. 11go Stycznia. Dniem wprzódy, to jest d. 10go Stycznia zawinęły powtórnie do portu trzy woienne goelety i Katalońska brygantyna, które wyprawione były do wyspy Blanquilla o milę od warowni San Juan de Ullus. Wyładowały wszystkie woienne zapasy, które (dla potrzeby zamku) miały na pokładzie, i odwiezły kilku podróżnych, schronionych do zamku. Podróżni ci ponaywiększej części kupcy, okropnym sposobem opisną nam stan miasta Vera-Cruz. Niema tam ani iednego domu nienszkodzonego przez bombę. Do Hawanny przybyli także kupcy ze Stanów Zjednoczonych, co osiadłszy w Meksyku, musieli go dla wewnętrznych rozruchów

opuścić. Donoszą jednogodnie, iż mącińszym mieszkańcom już tak dalece uprzykazyły się uciemiężenia rewolucyjne, że oddział z 8000 Europejczyków złożony byłby dostateczny do rozpędzenia rokoszanów i do zaprowadzenia prawnej władzy. — Po napisaniu. Nadeszły listy z samego zamku San Juan de Ullua datowane d. 18go Grudnia. Donoszą, że iacyś cudzoziemcy przybywszy pod pozorem interesów handlowych do Alwarado i Tampico namawiają lud Meksykański do niepodległości, ale ich deklamacyje nie wielkie sprawiają skutki. — Dowiadujemy się przez Algesiras, że okręt przybyły z Babilii do Gibraltaru przywiózł wiadomość o powstaniu, które w tej części Brazylii wybuchło na Europejczyków. Wielu z nich uszło na okręty stojące w porcie. — Listy z Valladolid donoszą, że Trappista iechał przez to miasto udając się do swojego klasztoru leżącego w Arragonii.

Gwiazda z d. 17go Marca r. b. umieszcza następujący list Marszałka polnego Barona Higonet Dowodczy San Sebastianu, do Marszałka polnego Barona Janin dowodczy drugiego oddziału iedynastey woyskowej dywizyi:

San Sebastian d. 6. Marca 1823.

»Móy Jenerale! Gazeta *Indicador* wychodząca w Bordeaux umieszcza d. 2go Marca artykuł Konstytucyonisty, w którym stoi wiadomość wyjęta z listów z San Sebastianu i Bilbao, że Adjutant Riegi nazwiskiem Valcaros stanął na czele 400 Gueryllasów, i tyle umiał zrobić się strasznym, że Francuzi opuściwszy port Passages cofnęli się do San Sebastyan, i że obawiano się z tąd skutków niebezpiecznych dla rojalistów i t. d. Artykuł ten od początku do końca jest bajką. W Guipuscoa, Biskaj ni w żadney z pobliskich prowincyi, nie nie słyszano ani o Adjutancie Riegi, ani o Gueryllasach. Nie mam żadnego nieprzyjaciela Króla Hiszpańskiego pod bronią i można przez te prowincye z większym teraz iak w innych czasach iedzić bezpieczenstwem. Śpieszę denieść o tём WPanu, ażebyś mógł odwołać te fałszywe wieści, gdy to za rzecz przyzwolita poczytasz.»

»Mam zaszczyt i t. d.»

(podp.) Marszałek polny:

»Baron Higonet.»

Król mianował Biskupa Lerydy Aroybiskupem Kompostelli.

Wielka Brytania i Irlandya.

Na wspomnianém już w przedostatniéy Gazecie naszéy posiedzeniu Izby Wyższéy z d. 15. Marca, na którym Margrabia Lansdown uczynił wnioszek, by Króla upraszać w bezpośrednim adresie o uznanie Państw południowo-Amerykańskich, wnioszek ten w długiey mowie zbił Hrabia Liwerpool, a szerególnie z następujących powodów:

On równie, iak i Margrabia Lansdown trzyma za bardzo ważne związki handlowe Anglii z północną i południową Ameryką. Ale Angliia chcąc użytkować z tych korzyści handlowych nie potrzebuie koniecznie zupełnego uznania niepodległości nowych Państw południowej Ameryki. Z artykułów handlowych każdego roku za 45 milionów fun: szter: wywozonych z Anglii, dostaje Europa za 21, Indyie za 5, a Ameryka za 19 millionów. Jakież więc Angliia mogłaby jeszcze w tych Państwach zyskać korzyści, uznawszy ich zupełną niepodległość? Angliia z temi nowemi Państwami takie same ma związki, iak i z innemi wolnemi Państwami świata.

Nikt nie ma prawa uznawać zupełnéy niepodległości Hiszpańsko - Amerykańskich Osad oprócz tego Mocarstwa, które dawniey nad temi Osadami panowało. Wszakże sami osadnicy, choćby nawet Angliia uznała ich niezwadnie żadneyby więcej z tego uznania nie mogli odnieść korzyści, kiedy Angliia już oświadczyła wyraźnie, że przeszkaźać będzie wszelkiemu wdawaniu się oboych Mocarstw celem podbicia Osad Amerykańskich pod dawné ich panowanie, a Francya zapewniła, że także do tego mięszać się nie będzie.

W takich okolicznościach radzi Hrabia Liwerpool, ażeby miasto wniesionego przez Margrabiego Lansdown adresu, podać Królowi inny następujący treści: »Izba Parów przyymnie z podziękowaniem łaskę JKMości wyswiadczoną iéy przełożeniom aktów urzędowych tycających się spraw Hiszpańsko - Amerykańskich. Z radością przekonana się Izba, że Rząd w tęp ważnéy sprawie i dalej postępować będzie podług zasad umiarkowania, stałości i roztropności, które do sławy i pomysłności Anglii wiele się przyczynią.«

Już wspomnieliśmy, że wnioszek Margrabiego Lansdown odrzucony został.

Rząd wymagając w Izbie Niższéy dnia 15. Marca 8239 font. szt. dla Wyższéy Kanady dał powód do niektórych uwag P. Humme. — Szanowny Członek powstawał na ten

wniosek dla tego, że Kanada chcąc wzorem Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej przedawać znaczne swoje grunta, łatwo wielkie summy zyskać może. Oprócz tego życzyby należało, ażeby Anglija za lat 10 zezwoliła na podległość Wyższej i Niższej Kanady, ponieważ przeto nie tylko oszczędziłoby się 600,000 fun. szt. rocznego wydatku, ale uniknęlibyśmy niezawodnej wojny ze Stanami Zjednoczonymi o Kanadę, która łatwo kilka milionów kosztować może.

P. Bennet, który podobnie także nie chciał zezwolić na Summę dla Kanady, powiedział, że dać mu się, iż planem jest wprowadzić w nowym świecie systemat dziesięciny. W Kanadzie są ogromne grunta własnością kościoła. Ale grunta te są nieuprawne, gdy tymczasem inne otaczające je na około w kwitającym zneydają się stanie.

Pomimo tych postrzeżeń zezwolono na summę dla Kanady.

Lord Atthorp obwiniał w Izbie Niższej Angielskie Władze Rządowe w Irlandyi, że zaniedbały sposobności pojednawczemi środkami ułagodzenia pomiędzy ludem tamtejszych rozruchów. Lord Poręcznik nie przyjął prośby tak zwanych związkowych mężów, którzy chcieli złożyć broń i poprzysiąć wierność Rządowi pod warunkiem, jeżeli przebaczone im będą przeszłe postęпки. Ze strony Rządu odpowiedziano na to, że takie są okoliczności tęsłusznie odrzuconej prośby: Roku 1823 kazał Rząd jednego z Naczelników stronnictwa związkowych mężów, najwięcej mającego wpływu stawić przed Sądem i osądził go. Ten przyrzekł, że gdyby puszczone go na wolność, wyzna wszystko, go wie o towarzystwie mężów związkowych i użyje całego swojego wpływu, by je zniszczyć zupełnie. Wyznał orsz, że w Irlandyi jest 13,000 uzbrojonych, którzy natychmiast, gdyby tego żądał, broń złożą. Rząd, jak naturalnie, nie przystał na jego prośbienie.

Na posiedzeniu Izby Niższej d. 17go Marca przełożył P. Canning papiery dotyczące się niewolników Osad Angielskich. (To samo uczynił w Izbie Wyższej Minister Osad, Hrabia Bathurst.) Papiery te dotyczą się: od-
ków, które podług uchwały Rządowej powinny być mają ku poprawie losu niewolników murzynów, a to w skutku obwieszczenia zawartego w Królewskiej Mowie wstępnej i postanowień zrobionych już w Izbie Niższej na przeszłorocznych posiedzeniach.

Po odczytaniu dawniejszych uchwał Parlamentu i po różnych nad nimi sporach kończącego

ten przedmiot, dodał P. Canning: »Rząd tą razą tylko względem tych Osad użyje środków zaradczych; ale z tego nie należy wnioskować, że z niewolnikami Osad rządzonych przez zgromadzenia prawodawcze gorzej sobie postąpi. Względem tych ostatnich potrzeba będzie więcej czasu.«

Po tem oświadczeniu z powszechnem zadowoleniem uchwaliła Izba, ażeby P. Canning przełożył Izbie wniosek do prawa względem zupełnego zniesienia handlu niewolnikami.

Na posiedzeniu Izby Niższej d. 18go Marca Lord Russel uczynił wniosek treści następującej: Niechaj Parlament wglądnie w teżniejsze stosunki Francyi z Hiszpanią i roważę, czyli honor i korzyść Anglii nie wymaga tego, ażeby Ministerjum Angielskie żądało oczyszczenia Hiszpanii z wojska Francuzkiego. Sprzecznie z dawną polityką Angielską, której zawsze było zamiarem nie pozwalać, ażeby Francya rozszerzała panowania swojego na Pirenejskim półwyspie, zajęto teraz wojsko Francuzkie naywarowniejsze miejsce Hiszpanii. Jakże pomniejszające jest terazniejsze położenie Anglii. Zawiodła wszystkich nadzieje i ściągnęła na siebie powszechne zniechęcenie. Hiszpania i zostawszy pod Konstytucyjnym Rządem stałaby się Mocarstwem sprzymierzonym z Angliją. Ale teraz zostawszy zupełnie Monarchiczną będzie nierozzerwaniu z Francją sprzymierzona.

Wniosek ten wsparły od wielu Członków, a mianowicie od Roberta Wilson, następnymi wyrazi zbitał Minister Canning: »Z początkiem ostatniej wojny, którą Francya wydała Hiszpanii, oświadczyła Anglija, że zostanie neutralną, jeżeli 1) Portugalia nie będzie zaczepioną od Francyi; 2) jeżeli Francya nie będzie się mieszała w sprawy południowej Ameryki i 3) jeżeli Hiszpania na czas długi wojskiem Francuzkiem osadzoną nie będzie. Francya wypełniła dwa pierwsze warunki, nie wątpimy przeto, że i trzeciego dotrzyma. Wojsko Francuzkie oddało nie-szczęścia od Hiszpanii, któremi była zagrożoną, a i teraz tylko wojsko to utrzymaie tam spokojność. — Wniosek Lorda Russel żądanych nie miał skutków.

Angielscy kapitaliści zwrócili uwagę i na Irlandyję. Pod kierunkiem najznakomitszych domów Irlandzkich pracują teraz nad założeniem towarzystwa, celem obrabiania Irlandzkich kopalni węgla, ch i innych kruszców, w które, jak się teraz przekonano, kray ten obfituje. Przedsięwzięcie to doznaie wiele wspar-

cia od wyszczególniających się Członków stanu szlachty, od bogatych miejskich właścicieli dóbr i pierwszych Londyńskich towarzystw handlowych, mających dobra albo kapitały w Irlandyi. Po dotychczasowym postępie w téj mierze spodziewać się można najlepszych skutków. — Podług najnowszych wiadomości z Irlandyi rozruchy tamtejsze znowu niepokojącym odznaczają się charakterem.

Goniec Londyński donosi, że d. 17. Marca Sekretarz Stanu Spraw Zewnętrznych zawarł traktat z Niderlandzkim Ministrem P. Falk względem niektórych miejscowych spraw Indyi Wschodnich.

Podług doniesień z Sierra Leone z listopada r. z. osada znajdowała się w zupełnym stanie zdrowia, a od Lipca nie było widać ani najmniejszego znaku zgnitłej gorączki.

Piszę w listach z Gibraltaru pod d. 23. Lutego, że eskadra Angielska ściśle blokuje Algier.

F r a n c y j a .

Paryżkie pismo czasowe: *Tablettes universelles*, już przestało wychodzić. W Nr. 6. 68mym i ostatnim oznajmili jego właściciele: że doświadczenie przekonało ich o niewdzięczności ziemi, którą dla dobra innych obrabiać chcieli. Redaktorowie oświadczyli, iż nie zgadzają się z tém zdaniem. — Niedawno jeden z właścicieli pisma tego miał poideynek z jednym byłych ich redaktorów, w którym obaj ramię zostali.

Gwiazda czyni uwagę, że na przygotowanie posiedzenia Izby Deputowanych, na którém było tylko ze 150 do 160 Członków, Członkowie naczelnej strony prawej: PP. Castelbajac i Bois-Bertrand siedli w pierwszych ławkach naczelnej lewej strony koło Jenerala Foy i Benjamina Constant.

Z powodu odmian zaszytych w Angielskim finansowym systemacie zaleca Dzieńnik Rozpraw wszystkim trudniącym się nauką polityki, ażeby obeznali się z systematem Adama Smitha. Sławne dzieło jego o bogactwach narodowych — mówi Dzieńnik Rozpraw — uważać należy za najznakomitszy skutek nowszej cywilizacji, która otwiera wielkie i potężne Monarchie wprowadzając porządek rzeczy nieznanym dawnemu światu, gdzie były tylko Rzeczypospolite i Państwa despotyczne. Grecka filozofia unosząca się w wyższe sfery moralności myślała tylko o urządzeniach zapewniających

publiczną wolność, dających popęd działalności, miłości Ojczyzny i cnotliwemu poświęcaniu się, ale pogardzała nauką nakładania podatków, zarządzania przychodami, zgoda przedmiotami należącemi do wydziału finansowego. Szczegóły te, mniej zdolnym poruczone umysłom, wykonywano sposobem dawnym. Narody wolne polegały najwięcej na haraczu pobieranym od podbitych Narodów i na łupach z nieprzyjaciół. Cnotliwi mężowie Focion i Kato byłiby bez najmniejszego zastanowienia zrabowali świat cały na korzyść swojej Ojczyzny. Przy takim porządku rzeczy nie wiele zastanowiano się nad naturą narodowych bogactw. — Tenże sam duch, wyjęwszy wzniósłe wyobrażenia moralności, trwał w terażniejszych Rządach, aż do czasu Sullego i Colberta. Wtedy to powstały dwie różne od siebie zasady, jedna poczytująca rolnictwo za podstawę pomyślności Państw, a druga rękodziela i przemysł handlowy. Myślący i gorliwie dobiegający rzeczy mężowie ale nieobeznani z administracją Państw tworzyli teoryie o sztuce zubożenia Narodów. Quesnay na czele Francuzkich ekonomików, a Stewart, głowa tych, których nazywaby można balansyierami, ponieważ marzyli tylko o bilansach handlowych przychodów i wydatków (*bilance*) i o środkach zakazujących (*prohibitiv*) złożyli dwie przeciwne sobie szkoły. W tém wystąpił Adam Smith; postrzegł, że tak jedna, jak i druga szkoła nie zgłębiła zasad nowej nauki; że nie oznaczono dokładnie Narodowego bogactwa. Zasadą jego było, że praca jest prawdziwym skarbem Narodu i że ona sama nawet nadała wartość tym rzeczom, które za skarby uważamy, a które w istocie są tylko przedstawicielami ich znakami.

Król rozporządzeniem z d. 20. Marca mianował raczył Członkami wyższej Rady handlowej: Ministrów Stanu de Levis i Vaublanc; Parów Moliens, Chaptala i Portala; a Członków Izby Deputowanych Durand-Fajona i Oliviera (z Dep. Sekwany).

W skutku zdania sprawy zrobionego Królowi przez Kanclerza P. Peyronnet, Król zamienił raczył harę śmierci wydaną przez Sąd (*Assis*) Perpignanu d. 19. Grudnia na Antoniego Lonjon przekonanego o spisek niebezpieczny dla kraju, na złoletnie więzienie.

Gwiazda obiecuje nam donosić o obradach Izby skrajnie i nieparcytalnie, a nawet we 24 godzin przedzą od innych Gazet Paryżkich.